

Tertullian om kirketugt, kristent broderskab og fattighjælp

5 *Tertullian (ca. 160 - ca. 222) var en af oldkirkens vigtigste teologer. I flere skrifter forsvarede han kristendommen mod forskellige anklager og ikke-kristen kritik. Bl.a. i sit skrift "Apologeticus" (Forsvarsskrift for de kristne) fra år 197 forsvarede Tertullian de kristne og gav samtidig oplysninger om de kristne menigheders indre liv.*

10 Vi er et legeme med hensyn til vor religiøse erkendelse, vor guddommelige livsregel og vort fælles håb. Vi kommer sammen i menighedsforsamlingen, for at vi bedende til Gud som en sluttet skare skal kunne omringe ham med vore bønner. Denne vold er Gud velbehagelig. Vi beder også for kejserne, for deres tjenere og for myndigheder, for verdens skæbne, om en fredelig tilstand, om udsættelse af den sidste tid. Vi samles for at betragte de hellige skrifter, eftersom de forhåndenværende tiders beskaffenhed tvinger til at indskærpe eller påminde om noget. Sikkert er det, at vi nærer vor tro med de hellige ord, løfter håbet, styrker tilliden, og ikke mindre befæster vi moralen ved at indskærpe forskellige forstrifter. Ved samme lejlighed finder også opmuntringer, irettesættelser og guddommelig tugt sted. Der dømmes nemlig også med stort alvor, som det må ske blandt folk, som ved forvist, at Gud ser dem, og det er den højeste afspejling af den tilkommende dom, når en har forsyndet sig således, at han udelukkes fra delagtighed i bønnen og sammenkomsten og alt helligt samkvem.

20 Forsædet [for menigheden] fører prøvede ældste, der har opnået den ære ikke for betaling, men ved andres vidnesbyrd; thi intet, som hører Gud til, kan erholdes for betaling. Og om der også er en slags kasse, så dannes den ikke af noget beløb som til betaling for en købt religion. Enhver bringer der sin skærv på en dag i hver måned eller, når han vil, og om han vil, og om han kan. Thi ingen tvinges, men han giver frivillig sit bidrag. Dette er ligesom fromhedens betrodde gods. Thi intet deraf forbruges til gæstebud eller drikkelag eller til afskyelige frådserier, men til fattiges underhold og begravelse, til drenge og piger uden penge og uden forældre, til gamle folk, som ikke længere kan komme af huset, ligeså til skibbrudne, og, dersom nogen befinder sig i minerne, på øer eller i fængsler, alene for Guds menigheds skyld,¹ bliver de forsørgede af sine trosfæller.

30 Men netop den slags kærlighedsbevisning brændemærker os allermest i manges øjne. Se, siger de, hvorledes de elsker hverandres indbyrdes – thi selv hader de hverandre indbyrdes – og hvorledes de er rede til at dø for hverandre – thi selv er de mere rede til at dræbe hverandre. Men også det, at vi betegner hverandre med brodernavnet, håner de ikke af nogen anden grund, skulle jeg tro, end fordi blandt dem selv ethvert navn, der betegner blodslægtskab, er fremhyklet i forstillelse. Men vi er også jeres brødre efter vor fælles moder naturens ret, omendskønt I kun er alt for lidet mennesker, fordi I er slette brødre. Men med hvor meget større ret kaldes og anses de for brødre, som har lært en fader, nemlig Gud, at kende, og som har indtrukket en og den samme helligheds ånd, som fra det samme dyb af uvidenhed er opvågnede til det ene og samme sandheds lys. [...] Vi altså, som er forenede i sind og sjæl, er ikke betænkelige ved at være fælles om godset. Alt er fælles hos os undtagen vore hustruer. [...]

Også vore ringe måltider håner I ikke alene som berygtede for forbrydelser, men tillige som overdådige. [...] Det er alene de kristnes måltider [og ikke andre religiøse gruppers festmidda-

¹ Dvs. folk der er straffet pga. deres kristne tro og dømt til straffearbejde i minerne, eksil på øer eller er blevet fængslede.

ge], man kritiserer. Allerede ved sit navn tilkendegiver vort måltid sit væsen. Det kaldes det, som "kærlighed" hedder på græsk.² Og hvor store omkostninger det end måtte forvolde, så er det en vinding at have omkostninger i fromhedens navn, dersom vi nemlig glæder og vederkvæger de fattige dermed, ikke således som hos jer, når snyltegæster tragter efter den ære at forvandle sin frihed til slaveri for den løn at fylde sin bug under forhånelser,³ men således, at hos Gud er de ringeres anseelse større.

Tertullian *Apologeticus* 39. C. I. Arnesen: *Tertullians forsvarsskrift for de kristne mod hedningerne*. Christiania (1880), s. 102ff. med enkelte sproglige fornyelser.

² Dvs. *agape* – heraf agape-måltider.

³ Tertullian hentyder til den tålmodighed, hvormed romerske klienter måtte finde sig i deres patroners spot.